

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt IV. De multiplici animæ cum Deo Vnione, præcipuè de actuali, &
fruitiva.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

Trad. 1.
Diss. 1.
art. 5.

sub ratione omnis boni, quoniam in hac vita permittitur; & ob eam causam haec divinorum pragmatio meritò beatitudo huius vitæ nuncupatur. Cujus rei ea reddi potest ratio; quia homo operatur tunc per factissimos actus, & perfectissimo modo: qui actus magis fini, scilicet beatitudini, appropinquant & assimilantur, & ideo similes actus à Theologis beatitudines appellantur, ut aperte docuit divus Thomas 1.2. quaf. 109. ubi art. 2. 21: *Aliqua inclinatio beatitudinis est in hac vita in virtute perficitur.*

Claudius tamen & pleniùs D. Bonaventura Processit 7. Religionis cap. 1.5. ubi sublimiorum hominis perfectionem ac beatitudinem quamdam inchoatam in intima ac plena omnium animæ potentiarum cum DEO unione docuit confidere, dicens: *Hoc est hominis in hac vita sublimior perfeccio, ita uniri DEO, ut tota anima cum omnibus potentiis suis & viribus in DEO collecta, unus spiritus fiat cum eo, ut nihil meminerit nisi DEVM, nihil sentiat & intelligat, nisi DEVM, & omnes affectus in amoris gaudio uniti in sola Conditoru fructu suavitatem quiescant. Imago enim DEI in anima, in his tribus potentibus expressa conficitur; videlicet, in ratione, memoria, & voluntate: & quādālī s̄e non sunt ex rotō DEO impressae, non est anima DEI FORMIS.* Forma enim animæ, DEVS est, cui debet imprimi sicut signum. Hoc numquam plena est, nisi cum ratio perfide justa & capaciter suam illuminatur ad cognitionem DEI, quia est summa veritas, & voluntas perfecte afficitur ad amandum summum bonum, & memoria plene absorbet ad intrudendam, & forendam & tenendam summam felicitatem: & quia in borum consummata dilectione constat gloria beatitudinis, que perficiuntur in patria: licet quid istorum perfecti inchoato, est perfeccio vie in hac vita.

Denuo: Gerson de Mystica Theologia, consideratione 42. beatitudinem hujus vita in hac Unione docet & probat sitam esse sequentibus verbis: *Per predicationem amorosam Unionem, in qua Mystica Theologia confidere videtur, anima quietatur, satiatur, & stabilitur in DEO; quod facile est in primis ex priori deducere. Nam cum res qualibet sit in quiete, dum perfectionem suam adepta est, illaque conjuncta, & spiritus noster unitur & conjugitur in hac Unione summo perfectibili per amorem perfectum; ut exinde quietetur, satiatur, stabilitur necesse est. Sic materia in forma habita, sic lapis in centro positus, sic res qualibet in adepto sine suo quietatur. Animæ quippe rationalis, dum conjugatur & unitur DEO, copulatur suo summum bono. Est enim DEVS summum bonum eius, est centrum eius, sinus, rot. que perfectio. Quid ergo aliud ipsa requireret? aut ad quid aliud ipsa, ulterius inhibere?*

Item summu[m] ejas bonum, ceterum, ceterum, si summu[m] ejas bonis & perfectio. Porro in ipsa anima considero tres tendentias principales proportionabiliter ad triplicem vim eius, sive potentiam, quarum una est concupiscentia, alia rationalis, tercia irascibilis nominatur. Concupiscentia tendit in bonum, rationalis in verum, irascibilis in ardeum. Sic anima per has vias tendit, an habet in benedictam & sanctam Trinitatem, nimirum quia ad eam & ejus similitudinem saltus est, ejusque imago constituta.

Tribus modis anima tendit in Deum. Attribuiimus itaque Spiritui sancto bonitatem, & ad hanc tendit vis concupiscentia; attribuiimus Filio veritatem, & ad hanc tendit vis rationalis; attribuiimus Patri potentiam, maiestatem, & gloriam, & ad hoc tendit vis irascibilis. Oportet igitur ut his viribus satiatis per conjunctionem cuiuslibet cum suo supremo appetibili, anima rationalis totaliter satietur,

quietetur, & stabilitur: nam si delectatio in bona convenienti & voluptatis suavitate queritur, quid de anime voluptate (beatissima maxime) sentendum est? Audiamus quid Prophetæ dicit ad Dominum: *Torrente voluptatis tua potabis eos.*

Et infra: *DEVS ergo finis est anime, & ejus ultima perfectio; ipse est velut centrum & locus naturalis omnium desideriorum suorum.* dum ergo in se deficit anima in salutare DEI, velut ad nihil redacta, nulli jam alteri, nec sibimet immittitur, sed sibi DEO, ut sua dulcedimi, ut sua vertutis, ut sua glorificationis, dicens pro primo: *Renunt consolari anima mea, memor sui DEI, & detectus sum, dicens pro secundo: Nihil arbitratu[s] sum me scire, nisi IESVM Christum, factus subtilis propter ipsum.* dicens pro tertio: *Vt in te, qui glorieris in Domino glorieris!* As proinde non habens quod alterius tendat, aut quid ultra requirat, quietatur anima in DEO atque stabilitur, possidens in eo omnia, ceteraque contemnens atque parviperendus. Hac Gestio.

Cum igitur in hac jucundissima ac felicissima Exhortatione DEO conjunctione huius vite beatitudini latita, mirum est quomodo universi homines, quibus a natura suis ac appetitus beatitudinis innata est, ceteris curis praetermisiti, in hanc unam tam coelesti voluptate refertam certatim non incumbant. Si qua enim felicitatis pars in hoc exilio prælibatur, haec profectio est, que exponit quodam DEI notitia, gustu tactuque condatur. Viros igitur Religiosos, fortis ac strenuos, copientes DEO singulari fædere socios ipsos, mō & omnes alios verbis alloquar Aug. Istini in Psalm. 102. Bonum, inquit, tuum quare, o anima. Est enim bonum aliud alteri, & omnes creature habent aliquod bonum suum, bonum integrum sua, & perfectionis naturalis sua. Interest quid enique necessarium sit ut perficiatur. Quare tuum bonum: nemo bonus, nisi DEVS. Sumnum bonum, hoc est bonum tuum. Quid ergo deest, cui summam bonum, bonum est? Sunt & inferiora bona, que alii & alii bona sunt. Pecori quid bonum est, nisi implere ventrem, carcere indigentia, dormire, gestire, vivere, sanum esse, generare? Tale bonum queris? Coheres Christi quid gaudent, quia scimus es pecorum? Erige spem tuam ad bonum bonorum omnium.

C A P V T IV.

De multiplici anima cum DEO Unione, praesupponente actuali, & frustiva.

Omissis variis Unionis DEI cum anima divinis, de quibus multa mystici Doctores scripterunt, de his tantum, quæ arcane & frustiva Unioni deseruire possunt, differemus.

Primum igitur Unionis genus illud est, quo Triplex DEUS ratione sua impenetratus omnibus rebus, divisa tam corporibus quam spiritualibus, est intimè unius praesens, multo quam lumen aeti, vel anima commodum, peccati: in ipso enim (ut Act. 17. dicitur) *Primus virius, movemur & sumus.* At hic modus unionis, per quamvis supponatur ad fructuam & supernaturalalem cum DEO conjunctionem, (ut infra claram exponemus) adhuc tamen est insufficientis ad eam perficiendam, cum omnibus rebus communis sit, neque propriè unionem aliquam constitutat, sed solum præsentiam localē, ac intimam DEI penetracionem præficit. Quare cum Unionem DEI cum anima supernaturalem inquiramus,

mus, hæc, quæ DEUS rebus omnibus ratione sua immensissimis inest, impropotionata, ac præcisè considerata, omnino impar videtur, ut in hanc unionem, que superioris est ordinis, influat.

Secund. Secundum genus Unionis, idque nobiliss., est per gratiam habitualis permanentem, quam iustificantem Theologi appellant; per quam ita iustum mentibus infunditur DEUS & unitur, ut ex hac unione filii DEI, tamquam verè participes & confratres effecti divinae naturæ, efficiantur. Gratiæ enim iustificationis (ut peritissimi nostri temporis Theologi philosophantur) quâmvis iustos omnes filios DEI efficiat, non rarer hoc facit ex suis nudis (ut ita loquar) physica perfectione, cum peccatum lethale, si DEI absolucionem poterit iam impicias, in uno posset subiecto cum gratia conseruari; sed ex eo, quod gratia talis ac tantæ efficacia existat, quod mentibus nostris Spiritum sanctum, seu divinam naturam unit, coqui est veluti vinculum. Filius enim verè quis constituitur, non ex collatione alicuius qualitatis sive doni, sed ex participatione & communione ejusdem naturæ ab altero acceptae. Quare, sicuti Verbum divinum est verè Filius Patri æterni, quia acceptit divinam naturam à Patre per æternam generationem; & similiter Christus, in quantum homo, dicitur Filius DEI, quia acceptit naturam divinam per unionem hypostaticam: ita homo iustus dicitur filius DEI, quia naturam eamdem divinam accepit per unionem gratiae.

Quâmvis sit maximum discrimen inter hominem & verbum divinum, in modo habendi illam naturam; nam Verbum ita eam acceptit, ut illi essentialiter & per identitatem sit unita; humanitas vero eam acceptit, ut ei substantialiter per conjunctionem in eadem hypostasi unitur; iustus vero solum accidentaliter, nempe per unionem gratiae iustificantis conjugatur. Unde gratia habitualis filii DEI nominatur & sumus, non quia gratia sit forma præcipua, à qua dicamur filii; (hoc enim ipsa Divinitas nobis communicata efficit;) sed quia est veluti vinculum & unio illius formæ, nempe Divinitatis, qua ratione ab unione hypostatica ille homo Christus dicitur Filius DEI. Sicut enim ibi unio hypostatica se habet in starvinculi, non formæ principalis, ita hic gratia habitualis.

Habet autem gratia hanc vim, non ex nuda sua physica natura & entitate, sed ex ordinatione divina tertio naturis consentanea, nulla enim erat qualitas creata magis convenientis ad hunc effectum: quare DEUS illam huic functioni depositavit, eoque suo decreto hanc vim & efficaciam stabiliter annexuit. Quare ista que per gratiam sit unio, ita secum trahit: ita utram divinam, eamque nobis presentem & inhabitantem facit, ut etiam si ipsa non esset immensa & ubique, tamen eam nobis intimè presentem fisteret. Ratio est, quia unio DEI que sit per gratiam, non est solum unio per affectionem & amorem, ut quidam imaginantur, sed est unio per naturæ communicationem & inhabitationem Spiritus. Atqui non possunt dici filii DEI & participes divinae naturæ, si ipsa non sit in nobis, sed procul a nobis separata. Hinc Spiritus sanctus dicitur nobis dati in iustificatione, & ipse DEUS ad nos venire, & in nobis manere.

In hac quoque habitualis gratiae possessione sive conjunctione, Unio hac fruictiva & supernaturalis, in qua nostram beatitudinem sitam esse superius Cap. 3. ostendimus, nequit consistere,

quia unio ista, quæ cum DEO sit mediæ habituali gratiæ, communis est omnibus iustis, etiam pueris ante rationis usum baptizatis: & præterea gratia ista ordinatur ad ulteriorem & perfectiorem cum DEO unionem per actualem cognitionem, & amorem, in quibus hujus vitæ felicitas consistit, in quantum isti actus contemplationis & amoris provenient à Sapientia dono, ut inferius latius exponemus. In hac tamen gracie habitualis unione quodammodo dici potest beatitudinem hujus vitæ consistere, quia hæc unio iustis perfectæ & complete beatitudinis jus tribuit.

Tertium Unionis genus est, per actualem actionem sive tendentiam in tem amaram, qua a. per amans rei amatae actu inheret, ac per amoris affectum sive effectum ei unitur. Est enim amor (ut amorem, S. Dionyfius lib. de divin. nomin. cap. 4. tradit.) virtus unionem faciens: id est, ut D. Thomas 1. 2. qu. 28. art. 1. exponit: Amor facit unionem, vel effectivam, movens ad desiderandum & amandum presentiam amanti, quasi sibi convenientem; vel formaliter, ut amor amicitia, qui est alia unio vel nexus. Unde S. Augustinus lib. 8. de Trinit. Amor est quasi iunctura quadam, duo aliqua copulans, vel copulare appetens, amantem scilicet, & quod amat. Quod enim dicit copulans, respectu ad unionem affectus, sine qua non est amor; quod vero dicit copulare appetens, pertinet ad unionem realem. Utrumque amoris tam affectus quam realis rationem & finem expresit David Psal. 42. Priorem quidem, id est, affectus, illis verbis: Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te DEVS. Postrem verò, id est, ealem, sequentibus verbis: Quando veniam, & apparebo ante faciem DEI? Sic S. Augustinus lib. 5. Confess. cap. 5. Qui mihabit, ut venias in cor meum, & inebries illud, ut obliviscaris malorum meorum, & unum bonum meum amplectaris: Noli abscondere faciem tuam, mortar, ne moriar, ut eam videam.

Ista Unio per amorem actualem propriæ est. Hæc effectus ipsius habitus charitatis & gratiæ; & si pio effuso unio animæ nostræ cum DEO beata sive fruictiva in hac vita contingere potest, necessariò gratia & medio hoc actuali amoris nexus fieri debet: nam charitatem Unio ista supernaturalis sit quidam vitalis sensus & gustus, sive experimentalis perceptio DEI, necessariò debet in actione sive operatione vitali, sive intellectus, sive voluntatis consistere, aut in utriusquecum DEO perfecta conjunctione.

Præterea, quia cum hæc Unio, ut ex superioribus confita, sit quasi ultima perfectio hominis, & in ea cō-complementum omnis boni, cuius homo de lefistit ultime ordinaria capax est in hac vita, nullatenus in tima habitudini dispositio potest consistere: omnis enim habitus ordinatur ad actum, actus vero ultime perfectionem non inquit, sed ad objectum tendit, cui per se conjungit mentem ac unit, & omnipotente in actu unio animæ cum DEO debet bonum, constitui.

Demum, nullum bonum, quantumvis magnum, quantumvis menti unitum, potest illam delectare, neque contraria anima eo frui, aut delectari, aut per amorem ei adhaerere potest, nisi dignoscatur, sentatur, ejusque bonitas & dulcedo animæ conjuncta quodammodo gaudetur. Igitur Unio supernaturalis, que nos summo bono, cognitione, amore, & fruitione conjungit, in actione aliquo intellectus aut voluntatis consistere debet, ut ex dicendis inferius pleniùs constabat.

CAPUT